

Prelungirea dreptului de circulație în cursul procedurilor penale. Mit sau realitate?

Extension of the Right to Drive during Criminal Proceedings. Myth or Reality?

Darius-Dennis PĂTRĂUȘ

Avocat - Baroul Cluj

ORCID: 0009-0003-7212-1530

Email: office@avocat-patraus.ro

Abstract. By virtue of the recurrent amendments of the G.E.O. No. 195/2002, in the recent judicial practice, a non-unitary jurisprudence has crystallized regarding the way of solving the requests for the extension of the right to drive formulated under Art. 111 para. (6) from G.E.O. No. 195/2002, the solutions being extremely varied, the differences appearing not only depending on the stage in which the criminal file is situated but also in relation to the territorially competent body to resolve the request.

Thus, throughout this study, we will focus on the particularities that govern the institution of the extension of the right to drive in terms of causes, ways, and applicable solutions, all of which will be analysed through the filter of judicial practice. At the same time, we will formulate legislative proposals to stimulate the legislator to adopt a clear and predictable norm in this matter, with the aim of blurring the non-unitary judicial practice.

Keywords: the right to drive, driver's license, legislative evolution, normative predictability, G.E.O. No. 195/2002

1. Traseul legislativ al prevederii privind prelungirea dreptului de circulație

Pentru a conduce autovehicule, tramvaie ori tractoare agricole sau forestiere pe drumurile publice, conducătorii acestora trebuie să obțină dreptul de a conduce pentru categoria respectivă în condițiile art. 20 și urm. din O.U.G. nr. 195/2002, ulterior fiind emis un permis de conducere care atestă existența și întinderea acestui drept, permisul de conducere fiind o autorizație administrativă necesară pentru a conduce pe drumurile publice vehicule motorizate.

Așadar, pentru a înțelege exact instituția prelungirii dreptului de circulație, rolul acesteia și modul în care o reglementare defectuoasă a acestei instituții a condus la formarea unei practici neunitare, trebuie efectuată o analiză istorică dublată de o analiză juridică.

Astfel, O.U.G. nr. 195/2002¹ s-a publicat în M. Of. nr. 958 la data de 28.12.2002, data intrării în vigoare fiind 01.02.2003, iar în această formă inițială, nici art. 98 și nici art. 100 nu reglementau posibilitatea formulării unei cereri prin care să se solicite prelungirea dreptului de circulație în cazul în care permisul de conduce-re al autorului unei fapte penale cu implicații rutiere fusese reținut.

Prima modificare legislativă de impact și care a adus în lumină posibilitatea prelungirii dreptul de circulație a avut loc la data de 01.12.2006, prin adoptarea Legii nr. 49/2006² pentru aprobarea O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice și O.U.G. nr. 63/2006³ pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, ocazie cu care s-a schimbat complet arhitectura O.U.G. nr. 195/2002, iar la punctul 53 din O.U.G. nr. 63/2006 s-a statuat: „53. Alineatele (3), (4), (5) și (6) ale articolului 111 se modifică și vor avea următorul cuprins: (3) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. b) și art. 102 alin. (3) lit. a)-c), dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație. (4) Permisul de conducere al conducătorului de autovehicul sau tramvai, implicat într-un accident de circulație din care a rezultat uciderea sau vătămarea corporală a unei persoane, se reține de către poliția rutieră dacă autorul accidentului a încălcat o regulă de circulație, eliberându-se dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație, în condițiile stabilite în regulament. (5) În situațiile prevăzute la art. 85 alin. (1), art. 90 alin. (1), art. 100 alin. (3) și la art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) lit. e), dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează cu drept de circulație pentru o perioadă de 15 zile. (6) Prolungirea dreptului de circulație, atunci când dovada înlocuitoare eliberată în condițiile alin. (4) prevede acest drept, se poate dispune, cu câte 30 de zile, de către șeful poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta, la propunerea procurorului care efectuează urmărirea penală sau care exercită supravegherea cercetării penale ori la propunerea instanței de judecată care soluționează cauza penală ori plângerea introdusă împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției, până la dispunerea neîncheperii urmăririi penale ori scoaterii de sub urmărire penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești.”

1 O.U.G. nr. 195/2002 – publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 958 din 28.12.2002.

2 Legea nr. 49/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 246 din 20.03.2006.

3 O.U.G. nr. 63/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 792 din 20.09.2006.

În esență, prin această modificare legislativă s-a acordat vocația autorului unei infracțiuni de ucidere sau vătămare corporală din culpă de a obține prelungirea dreptului de a conduce „din 30 în 30 de zile, pe toată perioada urmăririi penale de către șeful poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta, la propunerea procurorului care efectuează urmărirea penală sau care exercită supravegherea cercetării penale ori la propunerea instanței de judecată care soluționează cauza penală ori plângerea introdusă împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției, până la rămânerea definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești.”

Cu toate acestea, prin același act normativ, legiuitorul a instituit și o excepție negatorie, fără posibilitatea de prelungire a dreptului de circulație, în situația în care autorul infracțiunii:

- conducea sub influența băuturilor alcoolice, dacă fapta nu constituie, potrivit legii, infracțiune;

- conducea vehiculului cu defecțiuni grave la sistemul de frânare sau la mecanismul de direcție, constatate de poliția rutieră împreună cu specialiștii Registrului Auto Român;

- nu a oprit la trecerea la nivel cu calea ferată când barierele sau semibarierele sunt coborâte ori în curs de coborâre sau când semnalele cu lumini roșii și/sau sonore sunt în funcțiune;

- nu a respectat dispozițiile prevăzute la art. 35 alin. (3) („În exercitarea atribuțiilor care îi revin, polițistul rutier are dreptul să verifice vehiculul, precum și identitatea conducătorului sau a pasagerilor aflați în interiorul acestuia atunci când există indicii despre săvârșirea unei fapte de natură contravențională sau penală”);

- a depășit cu mai mult de 50 km/h viteza maximă admisă pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, constatată, potrivit legii, cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic.

Această reglementare a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a posteriori*, iar prin Decizia nr. 742/2008⁴ a Curții Constituționale a României, s-a constatat că dispozițiile art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice sunt neconstituționale întrucât se încălcau prevederile art. 1 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora „statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale” prin faptul că prelungirea dreptului de circulație se putea dispune de către șeful poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta, la propunerea procurorului care efectua urmărirea penală sau care exercita supravegherea cercetării penale ori la propunerea instanței de judecată investită cu soluționarea cauzei penale ori plângerii împotriva procesului-verbal

4 Decizia nr. 742/2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 570 din 29.07.2008.

de constatare a contravenției. Prin urmare, procurorul sau, după caz, instanța de judecată aveau doar prerogativa de a propune luarea măsurii de prelungire a dreptului de circulație, decizia în acest sens urmând a fi luată de șeful poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta, determinându-se astfel o ingerință a puterii executive în activitatea autorității judecătorești.

Urmare a admiterii excepției prin Decizia nr. 742/2008 a Curții Constituționale a României, legiuitorul a intervenit pentru a pune în acord dispozițiile legale amintite *supra* cu cele statuate de către instanța de control constituțional, iar prin O.U.G. nr. 146/2008⁵ pentru modificarea art. 111 din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, a fost reinstituït art. 111, cu următorul conținut: „Art. 111 (1) Permisul de conducere sau dovada înlocuitoare a acestuia se reține în următoarele cazuri: a) la cumularea a cel puțin 15 puncte de penalizare; b) când titularul acestuia a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute la art. 85, art. 86 alin. (2), art. 87 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 89 alin. (1), art. 90 alin. (1) și la art. 92 alin. (3) și (5); c) la săvârșirea uneia dintre contravențiile prevăzute la art. 100 alin. (3), art. 101 alin. (3), art. 102 alin. (3) și în situația prevăzută la art. 115 alin. (1); d) când titularul acestuia a fost declarat inapt pentru a conduce autovehicule sau tramvaie; e) când prezintă modificări, ștersături sau adăugări ori este deteriorat; f) când se află în mod nejustificat asupra altei persoane; g) când perioada de valabilitate a expirat. (2) La reținerea permisului de conducere, în cazurile prevăzute la alin. (1), titularului acestuia i se eliberează o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație. (3) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. a) și d), precum și în cele menționate la art. 85 alin. (2) și (4), art. 86 alin. (2), art. 87 alin. (1), (2), (4) și (5), art. 89 alin. (1), art. 90 alin. (1), art. 92 alin. (3) și (5) și la art. 102 alin. (3) lit. a) și c), dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație. (4) Permisul de conducere al conducătorului de autovehicul sau de tramvai, implicat într-un accident de circulație din care a rezultat uciderea sau vătămarea corporală a unei persoane, se reține de către poliția rutieră dacă acesta a încălcat o regulă de circulație, eliberându-se dovada înlocuitoare fără drept de circulație, în situația în care regula de circulație încălcată este una dintre cele prevăzute la art. 102 alin. (3) lit. a) și c), sau dovada înlocuitoare cu drept de circulație pentru o perioadă de 15 zile, în celelalte cazuri. (5) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. e) și g), art. 85 alin. (1) și (3), art. 100 alin. (3), la art. 101 alin. (3) și art. 102 alin. (3) lit. b) și e), dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează cu drept de circulație pentru o perioadă de 15 zile. (6) La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) sau ale alin. (4), procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație,

5 O.U.G. nr. 146/2008 pentru modificarea art. 111 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 754 din 07.11.2008.

cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea neînceperii urmăririi penale, scoaterii de sub urmărire penală ori încetării urmăririi penale sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Modul de soluționare a cererii de prelungire a dreptului de circulație se comunică și șefului poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta. (7) Alineatele (3)-(5) se aplică în mod corespunzător și în situația în care se reține dovada înlocuitoare a permisului reținut pentru o faptă săvârșită anterior, aflată în termenul de valabilitate. Termenul de valabilitate al noii dovezi nu îl poate depăși pe cel al primei dovezi.”

Practic, prin această reconfigurare a instituției analizate, legiuitorul nu doar că a înlăturat viciul de neconstituționalitate, ci a profitat de ocazia demersului legislativ pentru a extinde câmpul de aplicare și cu privire la alte infracțiuni rutiere pe lângă cele de ucidere sau vătămare corporală din culpă, infracțiuni care prezintă un pericol social mult mai redus față de cele reglementate inițial și față de care nu exista nicio justificare pentru a fi excluse de la posibilitatea formulării unei cereri de prelungire a dreptului de a conduce.

Totuși, demersul legislativ corect din punct de vedere ideatic și social nu a fost perfect, fiind generate primele neconcordanțe legislative între noile prevederi și dispozițiile legale nemodificate, un prim exemplu fiind regăsit în art. 111 alin. (3) teza finală care prevedea că dovada înlocuitoare a permisului de conducere în cazul altor infracțiuni decât ucidere sau vătămare corporală din culpă se eliberează fără drept de circulație, în timp ce art. 111 alin. (6) prevedea posibilitatea prelungirii dreptului de circulație în caz de eliberare a unei dovezi înlocuitoare fără drept de circulație.

Ultima modificare a art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 a avut loc la data de 11.02.2020 prin O.U.G. nr. 13/2020⁶ pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, stabilindu-se la punctul 17 că „La articolul 111, alineatele (5) și (6) se modifică și vor avea următorul cuprins: (5) În situațiile prevăzute la alin. (1) lit. e) și g), la art. 100 alin. (3), la art. 101 alin. (3), la art. 102 alin. (3) lit. b), e) și f) din prezenta ordonanță de urgență, precum și la art. 334 alin. (1) și (3) din Codul penal, dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează cu drept de circulație pentru o perioadă de 15 zile. (6) La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) sau ale alin. (4), procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea clasării, renunțării la urmărirea penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Modul de soluționare a cererii de prelungire a dreptului de circulație se comunică și șefului poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta.”

6 O.U.G. nr. 13/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 102 din 11.02.2020.

În esență, această ultimă modificare a urmărit doar actualizarea noțiunilor utilizate de vechea reglementară procesuală penală, pentru a pune în acord O.U.G. nr. 195/2002 cu instituțiile noului Cod de procedură penală.

2. Probleme curente de practică judiciară neunitară

În practica judiciară de dată recentă au fost identificate trei tipuri de soluții cu privire la cererile de prelungire a dreptului de circulație întemeiate pe dispozițiile art. 111 alin. (6) teza I raportat la art. 111 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002, soluții pe care urmează să le analizăm și disecăm în cele ce urmează.

A *priori*, trebuie menționat faptul că ne raliem opiniei exprimate în doctrină⁷ conform căreia toate infracțiunile la care face trimitere art. 111 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 protejează același obiect juridic și anume relațiile sociale referitoare la siguranța circulației pe drumurile publice, a căror normală existență și desfășurare presupun protecția siguranței pe drumurile publice.

1) În ceea ce privește prima orientare întâlnită în practică, de regulă, în faza de urmărire penală, cererile de prelungire a dreptului de circulație sunt respinse ca fiind inadmisibile⁸, motivările repetitive relevând interpretarea conform căreia dispozițiile legale ale art. 111 alin. (6) teza I raportat la art. 111 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 instituie o facultate a procurorului de prelungire a unui drept existent în situațiile în care persoanei cercetate i-a fost eliberată o dovadă cu drept de circulație, iar nu și în cazul în care a fost eliberată o dovadă fără drept de circulație pentru situațiile prevăzute de art. 111 alin. (3) din același act normativ.

Raționamentul care stă la baza acestei soluții continuă cu ideea că dacă legiuitorul ar fi dorit să lase la aprecierea organului de urmărire penală acordarea dreptului de circulație anterior suspendat prin eliberarea unei dovezi fără drept, ar fi menționat această posibilitate în cuprinsul art. 111 alin. (6) al O.U.G. nr. 195/2002.

Actorii judiciari care îmbrățișează această optică au avut ca punct de inspirație motivarea cererii de Recurs în interesul legii promovată de Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu, nr. 5832/1355/III-5/2009⁹ în cuprinsul căreia s-a reținut că „Din analiza coroborată a dispozițiilor art. 111 alin. 1 – 5 din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.

7 A. Boroș, *Drept penal. Partea specială*, Editura C. H. Beck, București, 2016 și I. Rusu, I. E. Rusu, B. Bîrzu, *Infracțiunile contra siguranței circulației pe drumurile publice în dreptul penal român*, Editura Hamangiu, București, 2020.

8 M.-C. Toader, *Reflecții asupra prelungirii dreptului de circulație în cazul anumitor infracțiuni rutiere*, 2019 <https://www.juridice.ro/644142/reflectii-asupra-prelungirii-dreptului-de-circulatie-in-cazul-anumitor-infracțiuni-rutiere.html> (accesat în 24.10.2024).

9 A se vedea http://old.mpublic.ro/recursuri/2010_penal/r_26_01_2010_2.html (accesat în 24.10.2024).

195/2002, prelungirea dreptului de circulație de către instanța penală are loc numai în ipotezele reținerii permisului de conducere și eliberării unei dovezi înlocuitoare cu drept de circulație de către organele poliției rutiere în acele cazuri de încălcare a dispozițiilor legale ce normează circulația pe drumurile publice care constituie și infracțiuni.”

De menționat este faptul că promovarea acelu Recurs în interesul legii de către procurorul general al României a urmărit lămurirea modului de soluționare a cererilor privind acordarea dreptului de circulație în condițiile art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 dintr-o perspectivă procedurală, respectiv dacă cererea se soluționează în ședință publică sau în camera de consiliu, cu citarea sau fără citarea părților, printr-o încheiere supusă sau nu unei căi de atac, iar nicidecum nu a presupus analizarea unor aspecte legate de fondul problemei de drept.

La data de 15 martie 2010, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis Recursul în interesul legii¹⁰ și a stabilit că „În faza de judecată, cererea de prelungire a dreptului de circulație, întemeiată pe prevederile art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se va soluționa în condiții de publicitate, cu citarea părților, conform prevederilor art. 290 și 291 din Codul de procedură penală, iar instanța de judecată se va pronunța prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu sentința sau decizia, conform art. 361 alin. 2 și art. 385 1 alin. 2 din Codul de procedură penală.”

Totuși, Înalta Curte nu s-a limitat la obiectul sesizării și deliberând, a validat optica Ministerului Public, reținând că „(...) din coroborarea dispozițiilor art. 111 alin. (1)-(5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reiese că instanța penală poate hotărî prelungirea dreptului de circulație numai în cazul reținerii permisului de conducere și eliberării dovezii înlocuitoare a acestuia de către poliția rutieră”, fără a merge mai departe cu raționamentul juridic pentru a explica dacă acea dovadă înlocuitoare trebuie să fie cu sau fără drept de circulație pentru a fi admisibilă cererea de prelungire a dreptului de circulație.

În acest context, apreciem faptul că Decizia nr. 1 din 15 martie 2010 nu are efectul obligatoriu prevăzut de 474 alin. (4) C.pr.pen.¹¹ cu privire la problema supusă analizei în prezenta lucrare, câtă vreme instanța supremă nu a fost învestită cu dezlegarea acestei probleme de drept.

Fără a se dori acest lucru, s-a ajuns în situația golirii de conținut a normei prevăzute de art. 111 alin. (6) teza I din O.U.G. nr. 195/2002, întrucât într-o asemenea

10 Decizia nr. 1 din 15 martie 2010 cu privire la procedura judecării cererii de prelungire a dreptului de circulație de către instanța de judecată – Publicată în M. Of. al României, partea I, nr. 771 din 18 noiembrie 2010.

11 Legea nr. 135/2010 publicată în M. Of. al României nr. 486 din 15.07.2010 privind Codul de procedură penală.

ipoteză, singurul caz în care ar fi admisibilă o cerere de prelungire a dreptului de circulație ar fi în situația săvârșirii unei infracțiuni prevăzute de art. 334 alin. (1) sau (3) C.pen.¹², interpretare pe de o parte *in malam partem* care este unanim considerată ca fiind inadmisibilă¹³ și, pe de altă parte, în contra opticii legiuitorului care nu a urmărit cenzurarea unora dintre ipotezele prevăzute de art. 111 alin. (1) lit. b) de la posibilitatea de a obține prelungirea dreptului de circulație.

2) În ceea ce privește cea de-a doua orientare identificată în practică, care trece de bariera admisibilității cererii, organul competent soluționează fondul cererii formulate, fie în sensul admiterii acesteia, fie în sensul respingerii ei ca fiind nefondată.

Desigur, asemeni primei optici, și cei care se raliază celei secunde critică cu înverșunare transluciditatea normei, inaptă din punct de vedere al raționamentului juridic, dar, cu toate acestea, apreciază că împrejurarea că suspectului sau inculpatului nu i s-a eliberat o dovadă înlocuitoare a permisului de conducere cu drept de circulație nu constituie un impediment insurmontabil în admisibilitatea cererii, cât timp legiuitorul a acordat expres această posibilitate inclusiv celor acuzați de comiterea infracțiunilor prevăzute în cuprinsul art. 111 alin. (3) din O.U.G. nr. 195/2002.

Astfel, se apreciază că inconsecvența legiuitorului trebuie interpretată în favoarea suspectului sau inculpatului, și nicidecum în contra acestuia. Trebuie avută în vedere, pe de o parte, folosirea noțiunii improprie de prelungire, care presupune o acordare anterioară a dreptului de a conduce autovehicule, iar pe de altă parte, prevederile art. 111, alin. (3) din același act normativ, care interzic emiterea unei dovezi înlocuitoare a permisului de conducere cu drept de circulație persoanelor acuzate de infracțiunile prevăzute și pedepsite de art. 334 alin. (2) și (4), art. 335 alin. (2), art. 336, 337, art. 338 alin. (1), art. 339 alin. (2), (3) și (4) C.pen., pentru ca ulterior la alin. (6) din ordonanță, să consacre expres posibilitatea prelungirii a ceva ce nu putea fi acordat.

Sigur că într-un asemenea context legislativ, cu contraziceri flagrante în cuprinsul aceluiași articol, trebuie să prevaleze prevederile legale mai favorabile persoanei acuzate¹⁴. Pe de altă parte, interpretarea sistematică a acestor prevederi legale conduc la o concluzie similară, cât timp prevederea legală mai permisivă pentru suspect sau inculpat este poziționată ulterior celei mai restrictive, ceea ce înseamnă că derogă de la norma generală.

În esență, art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 reprezintă o excepție de la regula prevăzută la alin. (3) și prevede un drept al suspectului sau inculpatului de a formula cererea de prelungire a dreptului de circulație, corelativ cu obligația

12 Legea nr. 286/2009 publicată în M. Of. al României nr. 510 din 24.07.2009 privind Codul penal.

13 F. Streteanu, D. Nițu, *Drept penal. Partea generală*, Editura Universul Juridic, București, 2014.

14 M. Pătrăuș, „Evaziunea fiscală. Aspecte teoretice și practice privind condițiile de aplicare a dispozițiilor art.10 din Legea 241/ 2005”, *Revista Facultății de Drept din Oradea*, Nr. 1/2017, p. 98.

magistratului de a se pronunța asupra fondului problemei juridice în sensul de a admite cererea și de a dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, sau de a o respinge ca nefondată pe motiv că persoana reprezintă în continuare un pericol prea mare pentru valoarea socială protejată, astfel cum am indicat-o *supra*.

Aceeași opinie este exprimată și de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție prin Nota nr. 2072/2011¹⁵ din 11 martie 2011 a Secției de resurse umane și documentare, în care se arată că: „Această prelungire poate fi dispusă chiar și în cazul dovezii înlocuitoare fără drept de circulație (caz în care suspendarea exercitării dreptului de a conduce survine *ope legis*, și nu printr-o decizie administrativă), art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 făcând în mod expres trimitere la acest caz reglementat în art. 111 alin. (1) lit. b) [cu aplicarea art. 111 alin. (3)] și art. 111 alin. (4) din O.U.G. nr. 195/2002. În luarea acestei decizii (de prelungire), legiuitorul lasă magistratului o marjă de apreciere absolut discreționară (acesta poată să dispună, și voit), fapt de natură a încuraja arbitriul și a genera practică neunitară etc.”

Cu toate că și această problemă juridică a făcut obiectul a două excepții de neconstituționalitate, ambele sesizări au fost respinse de către Curtea Constituțională a României prin Decizia nr. 857/2015¹⁶ și Decizia nr. 608/2017¹⁷, ambele în linii mari cu aceeași motivare potrivit căreia Curtea nu are prerogativa modificării și completării prevederilor supuse controlului de constituționalitate, astfel cum se dorea prin excepțiile de neconstituționalitate invocate și pe cale de consecință fără a se putea oferi claritate practicii judiciare și fără a se proceda la o analiză pe fond a problemei de drept, motiv pentru care nici la acest moment nu s-a cristalizat o practică judiciară unanimă la nivelul parchetelor sau al instanțelor de judecată.

Adăugăm, practica nu poate fi clară în lipsa unor dispoziții legale clare și precise, deoarece legea penală este *ultima ratio societatis*, adică mijlocul final prin care societatea, comunitatea reacționează la un anumit comportament al unui

15 Nota nr. 2072/2011 din 11 martie 2011 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de resurse umane și documentare în A. Radu, „Prelungirea dreptului de circulație – natura juridică, căile legale de care dispune persoana pentru obținerea acesteia, soluțiile aflate la îndemâna procurorului”, sursa: <http://revistaprolege.ro/prelungirea-drept-circulatie-natura-juridica-caile-legale-de-care-dispune-persoana-obtinerea-acesteia-solutiile-aflate-la-ndemana-procurorului/> (accesat în 24.10.2024).

16 Decizia nr. 857 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 111 alin. (3) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 142 din 24.02.2016 – sursa: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/176084> (accesat în 24.10.2024).

17 Decizia nr. 608/2017 din 28 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 340 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 987 din 12.12.2017 – sursa: <https://legislatie.just.ro/Public/FormaPrintabila/00000G07VAPXS4T7GBJ2QUUMT7ROYR8F> (accesat în 24.10.2024).

individ ce reprezintă un pericol pentru ceilalți sau pentru comunitate în ansamblu¹⁸. Or, aceasta nu se poate realiza decât prin norme clare care la rândul lor, determină și o practică unitară.

3. Concluzii

În considerarea tuturor argumentelor expuse, apreciem ca fiind mult mai convingătoare și corectă din punct de vedere juridic opinia conform căreia cererea de prelungire a dreptului de circulație este admisibilă, soluționarea pe fond a acesteia fiind exclusiv prerogativa procurorului sau a judecătorului care, de la caz la caz, trebuie să analizeze temeinicia acesteia, prin raportare la rațiunea instituirii acestei instituții și la particularitățile fiecărei spețe în parte.

Apreciem că este de neînțeles cum la 15 ani de la publicarea în M. Of. a O.U.G. nr. 146/2008, problema de drept este nerezolvată, iar în practica judiciară opiniile sunt împărțite chiar și la nivelul acelorași unități de parchete sau instanțe.

În fine, apreciem că această problemă de drept trebuie lămurită cu celeritate, situațiile practice în care aceasta se ivește fiind din ce în ce mai frecvente, în contextul creșterii alarmante a infracțiunilor rutiere, însă atributul de legiferare nu aparține organelor jurisdicționale și nici Curții Constituționale, singurul în măsură să rezolve cu caracter definitiv problema fiind chiar legiuitorul, cel ce a dat naștere acestei probleme juridice.

Pe cale de consecință, propunem cu titlu de *lege ferenda* modificarea prevederilor art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 în sensul de a prevedea ca *la cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) alin. (4) teza I, procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune acordarea dreptului de circulație, pentru o durată de cel mult 30 de zile, durată ce poate fi ulterior prelungită de către același organ judiciar, până la dispunerea clasării, renunțării la urmărirea penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. În ceea ce privește ipoteza prevăzută de alin. (4) teza finală, procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea clasării, renunțării la urmărirea penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Modul de soluționare a cererii de acordare*

18 S., Franguloiu, M. Bitanga, F.S., Hermosilla, *Ghid privind drepturile procedurale ale persoanelor suspecte sau acuzate: dreptul la informare și dreptul la traducere și interpretare*, program co-finanțat de Programul „Justiție” al Uniunii Europene, Editura Magic Print, Onești, 2018, p. 125.

sau de prelungire a dreptului de circulație se comunică și șefului poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta.

Bibliografie

1. A. Boroi, *Drept penal. Partea specială*, Ediția 3, Editura C. H. Beck, București, 2016.
2. I. Rusu, I. Rusu, B. Bîrzu, *Infracțiunile contra siguranței circulației pe drumurile publice în dreptul penal român*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2020.
3. F. Streteanu, D. Nițu, *Drept penal. Partea generală*, vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2014.
4. M.-C. Toader, „Reflecții asupra prelungirii dreptului de circulație în cazul anumitor infracțiuni rutiere”, 2019, publicată în mediul digital al revistei juridice.ro;
5. A. Radu, „Prelungirea dreptului de circulație – natura juridică, căile legale de care dispune persoana pentru obținerea acesteia, soluțiile aflate la îndemâna procurorului”, *Revista Pro Lege*.
6. S., Franguloiu, M. Bitanga, F.S., Hermosilla, „Ghid privind drepturile procedurale ale persoanelor suspecte sau acuzate: dreptul la informare și dreptul la traducere și interpretare”, program co-finanțat de Programul „Justiție” al Uniunii Europene, Ed. Magic Print, Onești, 2018.
7. M. Pătrăuș, „Evaziunea fiscală. Aspecte teoretice și practice privind condițiile de aplicare a dispozițiilor art. 10 din Legea 241/2005”, *Revista Facultății de Drept Oradea*, nr. 1/2017, Editura Pro Universitaria, București, 2017.
8. O.U.G. nr. 195/2002 – publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 958 din 28.12.2002.
9. Legea nr. 49/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 246 din 20.03.2006.
10. O.U.G. nr. 63/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 792 din 20.09.2006.
11. O.U.G. nr. 146/2008 pentru modificarea art. 111 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 754 din 07.11.2008.
12. O.U.G. nr. 13/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 102 din 11.02.2020.

13. Decizia nr. 742/2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 570 din 29.07.2008.
14. Decizia nr. 1 din 15 martie 2010 cu privire la procedura judecării cererii de prelungire a dreptului de circulație de către instanța de judecată – Publicată în M. Of. al României, partea I, nr. 771 din 18 noiembrie 2010.
15. Decizia nr. 857 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 111 alin. (3) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 142 din 24.02.2016.
16. Decizia nr. 608/2017 din 28 septembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 340 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice – publicată în M. Of. nr. 987 din 12.12.2017.
17. Legea nr. 135/2010 publicată în M. Of. al României nr. 486 din 15.07.2010 privind Codul de procedură penală.
18. Legea nr. 286/2009 publicată în M. Of. al României nr. 510 din 24.07.2009 privind Codul penal.
19. Nota nr. 2072/2011 din 11 martie 2011 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de resurse umane și documentare.
20. <https://portal.just.ro>
21. <https://ro.wikipedia.org>
22. <https://www.ccr.ro>
23. <https://sintact.ro>
24. http://old.mpublic.ro/recursuri/2010_penal/r_26_01_2010_2.html
25. <http://revistaprolege.ro/prelungirea-drept-circulatie-natura-juridica-caile-legale-de-care-dispune-persoana-obtinerea-acesteia-solutiile-aflata-la-indemana-procurorului>
26. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/176084>
27. <https://legislatie.just.ro/Public/FormaPrintabila/00000G07VAPSX4T7GB-J2QUUMT7ROYR8F>
28. <https://www.juridice.ro/644142/reflectii-asupra-prelungirii-dreptului-de-circulatie-in-cazul-anumitor-infractiuni-rutiere.html>